

ב ג י ט ו

מרדכי גבירטיג

בְּצַעֲרִים מְשֻׁמְרָכִים בְּמַשְׁעוֹל הַחֹלּוֹת
 שֶׁל מַחְנוֹת עֲבָדִים מְרוּדִים
 נִגְרָרִים כֶּף יְמִינוֹ בְּגִטּוֹ עַד כְּלוֹת
 מִתְמַשְׁכִּים כֶּף לִילּוֹת נְדוּדִים.
 זַחְלוֹת שְׁעוֹת שֶׁל עוֹפְרַת כְּבֹדוֹת
 וְדָקוֹת שֶׁל פְּתָדִים וּמְבוּר
 וְתַחֲנָה - כִּי יִחְלוֹף לוֹ הַיּוֹם וּפְתָדוֹ
 וְלִילָה בְּשָׁלוֹם יַעֲבֹר.
 אֵין יְשָׁנִים. קְשׁוּבִים לְכָל נִיד
 וּמְבַקֵּר בְּמוֹחֹת הַהֲרָהוּר
 אֵת מִי לְקַרְבָּן זֶה הַלִּילָה הוֹעִיד
 וְעַל מִי זֶה יְפוֹל הַפּוֹר...
 שׁוֹכְבִים כֶּף שָׁכַב וּגְדוּלָה הָאֵימָה
 וְהִלָּב מִפְּחַד הוֹלָם.
 לְקוֹי-דָלֶת לְפִתַּע תִּחְלַק עַל צִירָה
 לְמַשְׁמַע קוֹל עֲבָר מִכְרַסִּם.
 וְגֹנֵעַ כִּי אָבֵר, עַת רֹחַ בַּחוּץ
 נִירֹת תְּבַדֵּף בְּאֵינְשָׁה
 נִפְרָדִים אִזּוּ בְּלִי אִמֵּר, אֲלֵמִי-פֶה-קָמוּץ,
 מֵאֵם, מִתִּינוּק, מֵאֵשָׁה.
 כְּאֵלָה חֲיִינוּ בְּצַד הָאֵימִים,
 רְדוּפִים וּבְזוּיִים בְּעֲבָדִים,
 כֶּף נִגְרָרִים בְּאֵן יָמִים עַל יָמִים
 מִתְמַשְׁכִּים כֶּף לִיגוֹת נְדוּדִים...

עברית: מרדכי אמיתי

11

אין נעטא!

אַיִן נִי בִּי לִכֵּס אֵיךְ אֶצְמַח בִּינְךָ לִי
 סוֹן חֲמוּהָ עֵאזֵר אֶלְדֵּר לִי מִנִּי
 בִּינְךָ אֵין גִּילָה בִּינְךָ אֶנְפֵּנֵר כִּי לִי
 אֶנְפֵּנֵר כִּי לִי אֶלְדֵּר לִי לִי

בִּינְךָ בִּי לִי לִי בִּינְךָ לִי לִי לִי
 אֶינְוֵן סוֹן אִוְהָ אֶן לִי
 גֵּוֹל חֲמוּהָ בִּינְךָ אֶן אֶלְדֵּר כִּי לִי פֶה-קָמוּץ
 בִּינְךָ בִּי לִי לִי לִי לִי

אֶלְדֵּר חֲמוּהָ לִי לִי לִי לִי לִי
 פֶה-קָמוּץ אֶלְדֵּר לִי לִי לִי לִי לִי
 אֵיךְ חֲמוּהָ לִי לִי לִי לִי לִי
 בִּינְךָ אֶן קָמוּץ לִי לִי לִי

אֵיךְ חֲמוּהָ אֶן לִי לִי לִי לִי לִי
 הַדָּגָן פִּינֵק סִבְכֵי-סוֹן אֶלְדֵּר
 פֶה-קָמוּץ אֶלְדֵּר לִי לִי לִי לִי לִי
 תִּכְוֵלָה אֶלְדֵּר לִי לִי לִי לִי

אֶלְדֵּר אֶלְדֵּר אֶלְדֵּר לִי לִי לִי לִי לִי
 אֵין הַיִּלָּה חֲמוּהָ פֶה-קָמוּץ לִי לִי
 אֶלְדֵּר חֲמוּהָ לִי לִי לִי לִי לִי
 חֲמוּהָ חֲמוּהָ, חֲמוּהָ לִי לִי לִי לִי

אֵין אֶלְדֵּר חֲמוּהָ לִי לִי לִי לִי לִי
 אֶלְדֵּר חֲמוּהָ לִי לִי לִי לִי לִי
 אֵין אֶלְדֵּר חֲמוּהָ לִי לִי לִי לִי לִי
 אֶלְדֵּר חֲמוּהָ לִי לִי לִי לִי לִי

S U M M A R Y

IN THE GHETTO — A Poem

Mordechai Gebirtig

Mordechai Gebirtig was one of pre-war Poland's Jewish troubadors. It was his wont to write heart-stirring folk-songs and compose the melodies for them as well. His best known song remains *Dos Shteteleh Brent* (The Town is on Fire), a most outstanding expression of the destruction that overtook the small town Jewish communities of Eastern Europe. This issue of *Yalkut* presents his last song, written shortly before his death in 1942. It describes the days in the Ghetto, dragging along like gangs of emaciated slaves.

THE 20th ANNIVERSARY OF THE DEATH OF EMANUEL RINGELBLUM

Professor Raphael Mahler

Dr. Ringelblum stood out among the younger generation of Jewish historians in Poland. He was born on November 21, 1900, in Buczyc, Galicia. When he was 12 years old, his mother died. On the outbreak of World War, he fled to Kolomeia and from there to Nowy Sącz, where he graduated from the *Gymnasium* in the year 1919. His abilities came to the fore when he was still a youth; yet, nevertheless he had no ambitions for any kind of career. In 1920, he arrived in Warsaw, where he enrolled in the School of Humanities at the University of Warsaw. He was the pupil of Dr. Shipper in Jewish historical research, and devoted the time left, after studies, to community activities, mainly in Left Poale Zion circles. In 1927, he was granted his doctorate, for his thesis on the history of the Jews in medieval times. He taught history in Warsaw secondary schools and at the same time carried on with his communal activity.